

ECONOMIA

Kike Oñate

Palma

"En un món postpandèmic, l'especialització turística no assegura un major creixement i benestar social perquè és fràgil". Així de clar ho veu l'economista Ferran Navinés, que és integrant del Col·lectiu Alternatiu, un grup de debat fundat el 2016 que treballa per un canvi de model a les Balears. Navinés aposta per deixar de continuar destinant doblers públics al turisme amb l'objectiu de fer créixer el sector i prioritzar els recursos a diversificar l'economia. El geògraf, exconseller de Turisme del Govern i també membre del col·lectiu Celesti Alomar proposa potenciar mesures de decreixement com ara el canvi d'ús d'hotels, la compra d'allotjaments turístics per fer equipaments públics, reduir places convertint dues habitacions petites en una de més gran i perseguir la sobreecupació. Però es pot créixer turísticament sense perdre llocs de feina? Els experts consultats asseguren que sí. L'activista d'Ecologistes en Acció i membre del Foro Transiciones, Yayo Herrero, i el geògraf de la Universitat de les Illes Balears (UIB) Ivan Murray, però, defensen que el decreixement –no sols turístic– és una obligació, perquè el planeta té límits físics i ens haurem d'avesar a dur vides més senzilles.

Navinés recorda que l'*Estudi sobre la prospectiva econòmica, social i mediambiental de les societats de les Illes Balears a l'horitzó 2030* del Consell Econòmic i Social preveu la creació de 122.200 llocs de feina. Es podrien distribuir entre un sector turístic més reduït i adaptat als canvis de la demanda que produirà la covid-19, i impulsar activitats dedicades al coneixement com ara la ciència, la tecnologia, la salut i la biotecnologia, però també l'economia circular i d'energies renovables, segons un document del Col·lectiu Alternatiu. Un quart eix seria el de la cohesió social a través de plans centrats en l'educació, la dependència, els serveis socials, l'habitatge i l'economia solidària i local, que permetria fer front al creixement continuat de la població balear i al seu envelliment.

"El sector privat continuarà invertint on consideri oportú, però el sector públic ha de tenir clar on ho fa", reiterra Navinés, i afegeix que l'economia del coneixement que defensen també la poden dur a terme empreses privades. Els nous llocs de feina que calcula l'estudi "no han de ser tots públics", diu, però sí l'Administració prioritza els recursos, pot ajudar que les empreses es desenvolupin en aquesta línia.

Celesti Alomar explica que el Decret llei per reactivar les Balears inclou la proposta que fa el col·lectiu perquè els hotels puguin ser reconvertis en habitatges de protecció oficial (HPO) i en equips socioassistencials públics o privats com ara geriàtrics, centres de dia i de discapacitats. També preveu la reconversió en espais d'investigació científica i d'innovació tecnològica. "Al passeig

Un hotel de la Platja de Palma tancat durant l'estat d'alarma.

Com créixer turísticament sense perdre llocs de feina

La crisi del coronavirus posa contra les cordes el sector i quatre experts proposen alternatives per canviar el model econòmic balear

Un estudi calcula que a les Balears es podrien crear 122.200 llocs de feina els pròxims anys a repartir entre diferents sectors econòmics

Marítim hi ha apartaments residencials que eren hotels i a Can Pastilla hi ha una residència socioassistencial que fou un allotjament turístic", diu el geògraf. Per reduir més places, creu que caldria apostar perquè l'Administració compri establiments turístics per ser enderrocats i fer zones verdes o bé fer equipaments públics, com una sala de cultura.

"Un dels hàndicaps que tenen els hotels a les Balears és que les habitacions són petites", assegura l'exconseller. Per això reivindica incentivar que de dues habitacions se'n pugui fer una de més

gran per "ampliar metres quadrats a costa de places". Això, recorda, es va fer a principis dels anys 2000 i fins i tot es podrien guanyar llocs de feina, perquè "se suposa que com més qualitat de l'oferta tens més ràtio de treballadors per hotel", apunta. Perseguir els establiments que venen habitacions per sobre de la seva capacitat també ajudaria a créixer, diu, i afegeix que durant el primer Pacte una vintena d'hotels varen haver de tancar fins que no adaptassin les seves places. Alomar comenta que el Govern hauria de consensuar el perfil dels allotjaments que podrien entrar dins les polítiques de decreixement.

Obligats a créixer

Ivan Murray és l'únic dels experts consultats que troba més difícil mantenir llocs de feina si es vol créixer turísticament, però creu que és viable una reconversió econòmica i veu bé les propostes del Col·lectiu Alternatiu. Adverteix, però, que aquestes idees poden anar acompanyades de mesures de qualitat que van associades a un increment del consum d'energia. El geògraf destaca que al Brasil hi ha cooperatives d'economia social que gestionen allotjaments turístics, però que a les Balears "només tenim un sol model de producció" i que el nombre de treballadors pobres "és molt alt".

Yayo Herrero adverteix que el decreixement s'haurà de fer si o sí, perquè en les properes dècades hi haurà menys recursos naturals, com petroli, aigua i altres materials necessaris que permeten sostenir el model actual a molts països com Espanya. El procés, però, podrà ser violent a través de solucions militaristes que s'apropiaran dels darrers recursos o bé pactat i planificat per afavorir les persones. El decreixement aposta per treballs que no se sostinguin sobre l'exploració de recursos i materials, explica l'activista, i posa com a exemple l'agroecologia i les cures. "Durant el confinament hem vist que cal molta més gent per atendre les persones dependents", afirma, i afegeix que històricament ha estat un treball feminitzat que ni tan sols s'ha considerat com una feina remunerada. Creu que podria ser un àmbit en el qual crear molts llocs de feina per atendre la població envellida, però caldria dignificar i establir drets laborals a aquesta tasca invisibilitzada.

L'activista diu que cap estat ha fet una planificació per créixer, però posa com a exemple el cas de Cuba, perquè després de la caiguda de la Unió Soviètica va deixar de rebre molts recursos. Herrero explica que, obviat el règim polític, "és interessant, perquè es va fer una transició cap a un model d'agricultura radicalment distint, i també pel que fa a la mobilitat", afirma. A més, es va potenciar el model publicocomunitari. "Ho varen passar molt malament i no ho planteja com una alternativa desitjable, però sí que demostra que es poden fer canvis pensant en la gent", apunta. Sobre els que critiquen el decreixement i ho qualifiquen d'idealista, Herrero diu que el més infantil, irreal, absurd i acientífic és pretendre mantenir un model com l'actual, perquè "és un desig que no se sosté".